

Lyrikk

En Lyrisk stafett

I denne lyriske stafetten vil vi at kolleger skal dele stemninger, tanker og assosiasjoner rundt et dikt som har betydd noe for dem, enten i arbeidet eller i livet ellers. Den som skriver får i oppdrag å utfordre en etterfølger. Slik kan mange kolleger få anledning til å ytre seg i lyrikkspalten. Velkommen og lykke til!

Tone Skjerven – lagleder

Som rådgivende lege i Trygdeetaten i Oslo byr hverdagen på utfordrende møter med enkeltmenneskets livshistorie. For meg er det tankevekkende at både sosial indeks og inntekt rangerer bydelene i Oslo i fire klare sosioøkonomiske regioner hvor Ytre vest er rikst med best helse, mens Indre øst, med gamle bygårder peker seg ut med lavest inntekt og høyest risiko for sykdom og tidlig død. Innvandrere utgjør ca. 1/3 av innbyggerne i Indre øst og innvandrerne i Oslo er i gjennomsnitt yngre enn andre Osloborgere. Ca 2/3 av husholdningene i Oslo er en-persons husholdninger, flest i indre by. Både utdannings- og inntektsnivået er lavest i østlige bydeler (kilde: Oslohelsa). Variasjonen i sykdomsbildet forklares nå som før av ytre faktorer som Rudolf Nilsen så poetisk har beskrevet i diktet «Nr. 13».

Nr. 13

De spør hvor Nr. 13 er – vår kjære gamle gård?
Den ligger inni gaten her, hvor nummer «13» står,
og De kan se hvor svær den er, så langt kvartalet når.

Den største gård i gaten, men det finnes mange fler
i andre gater her i byen, hvis De bare går og ser –
skjønt ingen er så mørk og svart som Nr. 13 mer.

Det finnes mange fler i andre byer her på jord,
det er milevis av gater – der hvor fattigfolket bor –
ja De finner Nr. 13 helst i byers øst og nord.

Det sies tallet 13 er et ondt, uheldig tall,
og gamle Dal i fjerde sier helsen er så skral
og høyre lungen halv fordi han bor i slikt et tall.

Han har en gammel vinterfrakk, på den han går til køys
og ligger der og banner denne råtne mursteinsrøys.
Men det er bare gammelsnakk, det rene skjære tøys!

For da han kom på gamlehjem på landet her ivår,
ble han syk av lengsel til sin egen muregård,
og han rømte fra sitt fengsel, skjont han snart er åtti år!

Naturligvis går noen hen og dør en gang iblandt,
fordi vi mangler mat og sol og luft på denne kant –
men det hender jo i andre gårder også, ikke sant?

Nr. 13 er vår egen gård, så gammel og så kjær.
Og så skjont den er om kvelden, når den stiger lys og svær
frem fra mørket med de mange lange vindusraders kjær.

Og da lever denne gården. Den blir festlig som et slott
når der tendes lys i kjøkken og i kammer og i kott!
For vi ånder opp i glede når vår arbeidsdag er gått.

Og er det fredags kvelden, kommer Kalsen kanskje full.
Da tar han mor't seg kongelig for hele ukens gull –
for han tjener gode penger på å sjaue koks og kull.

Ja, for Kalsen har en ungeflokk og verden er så trist,
og satan skulle hente den som kom til verden sist:
så tynn og bleik og liten, rent et pust i sivet – pist!

Skjønt verden den var ganske bra dengang man var tilsjøs
og hadde seg en pikelill i hver en havn – å joss,
da levet ikke Kalsen av å sjaue møkk og bøss!

Og Kalsen tar sin følgesvenn, den sprukne violin,
og spiller op a sailors song om piker og om vin
og hører ikke ungehvin og hyl og kjerringgrin!

Han glemmer jomfru Olsen i etasjen over seg
som alltid holder hus når nogen er på snei.
Hun står i avholdslosjen og er surøyet og lei.

Han husker bare alt han så «far hundred years ago»,
det store hav som blånet mot den store himmel blå,
hver gyllen dag, hver månenatt – før alle døgn ble grå.

Når Kalsen slik har spilt en stund og grått en liten skvett
så tvinges ofte selve jomfru Olsen til retrett,
for det hender jo hun selv ser livet sånn i blått og violett!

Men gården ellers bryr seg ikke stort om Kalsens violin,
for så mange kan jo klunke litt gitar og mandolin
og ta en vals på trekkspill ved et glass arbeidervin!

Der sisler stekepanner fylt med flesk og småmakrell,
og veggene gir gjenlyd av de sultne ungers sprell –
ja gården vår har sangbunn slik en heerlijk fredags kveld!

Og langt på natten lyder Nr. 13's egen sang.
Den er så høy og munter, men den har en underklang
av redsel for den morgendag som ligger alt på sprang.

Så slukkes vindusradene, og søvnen fanger inn
de barske sinn, de bitre sinn, de trette og de lette sinn.
Og gjennom gatemørket suser nattens tunge vind.

Men det hvistes jo i porten! Og det knaker i en trapp.
Nå, så er det smukke Olga som skal tjene seg en lapp.
Fabrikkens ukelønning er vel oftest nokså knapp.

Men ennu våker noen. De er ganske unge menn,
som bøyet over bøker leter drømmen frem igjen,
slik den engang strålte om en vismanns gylne penn!

Denne drøm som natten avler og som dagen slår ihjel
om Atlantis, Utopia – om en bedre lodd og del
enn et liv, hvor andre eier selv ens hjerte og ens sjel.

Og det raser i de unges bitre hjerter: Våk og lær,
at du klart og nært og koldt igjennom drømmens gylne skjær
ser veien til et land, hvor Nr. 13 ikke er!

RUDOLF NILSEN

Jeg sender fakkelen videre til Indre østland, Hov i Land, der hvor Bjørg Torgersen er.

Hilsen Anne Brit Westerheim

EDB @ SPALTEN

Utpostens EDB-spalte med spørsmål, svar og synspunkter.
Kontaktperson: John Leer, 5305 Florvåg
Tlf. j.: 56140661 Tlf.p.: 56141133, Fax: 56150037
E-mail: john.leer@isf.uib.no

Hvordan skal det gå?

Helserelatert IT står i fare for å bli utviklet videre uten påvirkning fra vår fagforening. Dnlf vil ikke ta kostnadene ved å være representert i utvalg og referansegrupper som staten, andre myndigheter eller organisasjoner oppnevner. Staten hevder at Dnlf selv må dekke kostnadene for sine representanter hvis vi vil delta og påvirke utviklingen. Sentralstyret har vedtatt at Dnlf skal ha en slik praksis. Dette vedtaket får konkrete utslag for våre framtidige engasjement og påvirkningsmuligheter knyttet til helserelatert Informasjonsteknologi.

Hvorfor skriver jeg om dette i Utposten?

Jeg tror at Utpostens lesere forstår problemet.

Norske primærleger har vært frontkjempere innen helse-edb.

Vi har tatt på oss arbeid og kostnader de siste 20 årene for å påvirke og bidra til en fornuftig utvikling og bruk av edb og it i helsevesenet.

Vi har ikke arbeidsgivere som lønner oss når vi må ta fri fra våre legepraksiser.

Vi har et Felles EDB-utvalg oppnevnt av NSAM, Oll og Aplf. Yrkesorganisasjonene dekker reiseutgifter vedrørende Fedbup-arbeidet, men det betales ingen praksiskompensasjon. Dnlf har et Informatikkutvalg som knapt nok eksisterer i navnet.

Dnlf har en spesialrådgiver som bruker noe av sin tid til å skrive foreningens (Dnlf) uttalelser og kommentarer til høringer og nye framlegg – ofte etter fra Fedbup. (f.eks <http://www.legeforeningen.no/nyheter/fraleg/horinger/epj240800.htm>)

Sentralstyret fikk i 1999 utarbeidet en vurdering omkring

foreningens IT-engasjement i Helse-Norge: «Informasjonsteknologiens innflytelse på den medisinske hverdag - Forslag til engasjement og koordinering av arbeidet med informasjonsteknologi»

– <http://www.legeforeningen.no/nyheter/fraleg/it.htm>.

Denne rapporten har samlet støv og et ferskt forsøk på å ta opp forslagene i rapporten til realitetsbehandling i Sentralstyret endte med en viss konklusjon om at Dnlf stiller seg utenfor ved å hevde at det må være staten eller annen myndighet som oppnevner utvalg og ber om representasjon som må dekke de kostnader Dnlf's representanter måtte ha. I den viktige og nå høyst aktuelle debatten om Helsenet, Elektronisk Pasientjournal, Internett, Telemedisin osv blir dette et meget svakt signal fra vår moderorganisasjon.

Det blir fortsatt opp til enkeltmedlemmers engasjement og innsatsvilje hvorvidt primærlegenes syn skal få noen som helst påvirkning.

Kan dette være representativt for medlemmenes mening og ønsker eller er Sentralstyret og evt sekretariatet på villspor? Skriver jeg for min syke mor?

Nei, de av oss i norsk allmennpraktiker-gjennomsnittsalder som har skapt oss en slags image gjennom edb-relatert aktivitet vil sikkert henge med til krampa tar oss. Det er også i denne sammenheng rekrutteringen av unge leger til allmennpraksis som er bakgrunn for min bekymring og mitt varskorop.

Hvilke slutninger skal Aplf, Oll og NSAM trekke av dette? Er det snart ikke nok badevann igjen til å helle restene av norsk primærlegetjeneste ut med?

Askøy i september 2000, John Leer